

Universitätsbibliothek Paderborn

Viator Christianvs Recta Ac Regia in coelum Via tendens

Soliloquium Animae. Vallis Liliorum. De Tribus Tabernaculis. Gemitus & suspiria animæ poenitentis, seu de Vera Compunctione Cordis. Cohortatio ad Spiritualem profectum

Thomas <von Kempen>

Coloniae Agrippinae, 1682

XXV. De reddendis gratiis, pro acceptis beneficiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53320](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53320)

ternum & ultra. Confiteantur
simul omnes sancti nomini tuo
magno, & exultent omnes devo-
ti coram te Agnœ Jesu Christo,
Filio tuo, Domino nostro.

CAP. XXV. De reddendis Deo
gratiis, pro acceptis bener-
ficiis.

Sit nomen Domini benedictum Psal. 72.
in secula.

Serviat tibi Domine Deus,
quicquid ago, lego, & scribo; o-
mne quod cogito, dico, & intel-
lico. A te incipiat, & per te, & in
te, omne opus meum finiatur.

Nota
verba ad
omnem
actionem
merito u-
surpan-
da.

Quod dedisti, hoc recipe; &
unde flumina exeunt, illuc rever-
tantur. Nunquam melius mihi
manet, nec unquam dulcius sa-
pit, quam cum totum tibi sincere
retribuo, quicquid rectum a me
geritur aut cogitatur.

Opto gratias agere, sed tunc
veraciter ago, si totum tibi, & ni-
hil mihi dederō, ex omnibus da-
tis & acceptis.

Optimus
gratiarum
actionis
modus,

Quid inquam possum retri-
buere, malus & piger servulus?

Ni-

554 SOLILOQUIUM

Nihil est servitium meum, etiam si fecero omne, quod jussisti. Propterea ad nihil redi cius sum, & in veritate humiliatus.

Psal. 118. Bonum mihi, quia humiliasti me; ut tu solus iustificeris; tu solus lauderis ab omnibus; nec unquam glorietur in se pulvis vilissimus.

Verumtamen desistere nolo, sed laudare te cupio corde & ore, quia si digne non possum perficere, indignum tamen est omnino silere, nec recognoscere.

Psal. 70. *Lauda mea Deus meus tu es, in te cantatio mea semper.*

Gustus &
gloriz &
charitatis
Divinæ,
fastidium
gignit o-
mniū
tempora-
lium.
2. O qui parum sentiret de gloria tua, & quid est in te gloriari, quam nihil duceret, quicquid de externa blanditur gloria! O qui parum saperet de dulcedine tua, quam cito illi amaresceret omnis delectatio terrena!

O quantum ferveret, qui parvam scintillam charitatis tuæ haberet? Nam omnia libentissime contemneret, ut tuo amori inhärente liceret. Et vere totum illi suave ac leve esset, quicquid pro amore tuo agere, vel pati posset.

O quan-

O quantum exultaret, quām Amanti
vehementer post te curreret,
memor omnium honorum tuo-
rum ! Nil charius quæreret, nil Deum o-
mnia sua-
beatius possideret, nil sequere-
tur avidius , quām quod amori
tuo serviret.
via & le-
via,

Etenim amando onus non
sentiret;quia amor omnia onera
portaret. Et ideo, qui de onere
conqueruntur, exiguos se in a-
more testantur.

Ex amore tibi servire, jucun-
dissimum est , & laborum sola-
men. Amor non respicit ad pro-
prium coinmodum, nec veretur
pati incommodum , sed tunm
quærit in omnibus beneplaci-
tum.

3. O quām dulcis res est amor
tuus, Christe ! quam bene sonat,
quam suaviter intrat, quam for-
titer tenet & stringit ! Utinam
me servituti tuæ perpetuæ obli-
get, totaliter capiat, totaliter si-
bi subjiciat, & proprium tuum me
tibi faciat.

Tunc enim maxime liber sum,
cūm ab amore tuo captus sum, &
omni proprietate privatus & a-
lie-

lienatus. Servus tuus ego sum
Domine; tuus, inquam, quia emi-
sti me.

Christus
nos sibi
seruos
sanguine
suo aet-
quissit.

Libenter sum tuus, & non pu-
det me proprium tuum esse. No-
lo mei ipsius esse; tu juva, ut pos-
sim ab omni proprietate libera-
ri.

Tu confla & accende, fuscita
igiculum, & astuabit cor meum,
fietq; purum, clarum & amoenum;
quia amor tuus fugat omne vi-
tium, & consumit omne pecca-
tum. Tu tene amoris vinculum,
& stabit meum pauperculum
servitum.

4. Nec ignoro, quia nihil tibi
confert meum servitum; sed mi-
hi tamen proficit, si ago, quod ti-
bi gratum esse novi. Utinam fa-
ciam, & non sileam; dicam, & non
abscondam opera tua.

Quando enim digne sufficiam
excogitare omnia illa beneficia,
quaæ mihi indigno contulisti?
Magnam misericordiam Domi-
ne cum servo tuo fecisti, sed ego
proh dolor, non retribui grates,
sicut digne meruisti.

Ideoque me tenent poenæ &
do-

Dei be-
neficiorū
innosim-
mensitas.

dolores cordis, quia non possum respondere beneficiis tuis, tam multis, & tam magnis. Utinam vel semel digne & integre, pro omnibus his quam tibi regratiari.

Sed in quo nihil est, quid de illo exire potest? Vas namque vacuum, nil habet ad propinan-dum. Quid ergo faciam? Dare me aliquid oportet, quia vacuum apparere coram te non licet; nam & omnis ingratus tibi dis-plicet.

s. O si haberem aliquid in to-to mundo, quod tibi darem, & gratum foret oculis tuis! Quid vis habere dilecte Domine? Bonorum meorum utique non e- ges. Cur ergo exigis a me datum? Nemo ditior te, & adhuc ali-quid postulas a me?

Psal. 31.

D. Volo (inquis) totum habe-re. Nam tibi hoc expedit, si vis gratiam meam mereri. Ego dabo gratiam, & tu reddes gratiam, & sic tenebimus pariter jugem charitatem. Da te mihi, & totum dedisti.

Reddens
grates
Deus ad-
dit gra-
tiam,

O Jesu fons omnis boni, fons
vitæ,

558 SOLILOQUIUM

vitæ, fons gratiæ, tons dulcedi-
nis, fons æternæ sapientiæ, in-
funde nunc (piissime) donum
cœlestis gratiæ, & doce me tibi
semper gratias agere, & meipsum
ante omnia tibi dare; quia hoc est
charissimum, quod possum tri-
buere.

Sentio hoc, & consentio. Ac-
cipe me, ecce tuus sum totus, &
omnia mea tua sunt.

Unum est, quod non possum
tribuere tibi. Quid hoc? Pecca-
tum meum, quod mihi proprium
est, & ideo tibi imputandum
non est. Meum est peccatum, &
omnis defectus in me reperibilis,
mihi soli attribuendus; tibi au-
tem gloria & gratiarum actio,
pro omnibus beneficiis tuis.

6. Sed jam ad memoranda
beneficia tua, ex multis pauca
mihi recolligo, & quæ amplius
movent & eminent. Nam omnia
perscrutari, nec tempus patitur,
nec cogitatio prævalet.

Excedit enim numerositas
modum, & magnitudo obruit
fensem; sed & dignitas non ha-
bet pretium. Nam emi non pos-
sunt,

sunt, quia gratis dantur; & ideo pro eis tantum grates requiruntur, alioquin ab ingrato omnia auferentur.

7. Primum igitur gratias ago tibi Domino Deo meo creatori omnium, quod me hominem rationalem dignatus es creare; & super opera manuum tuarum, secundum animam ad imaginem tuam & similitudinem factam constituere.

Magnum & primum beneficium, gratuita bonitate donatum mihi. Neque enim meipsum ego feci, sed tu me fecisti, introducens me in orbem terræ per parentes, quos tibi in hoc servire voluisti. Et ecce melior sum omnini corpore, prælatus omnibus bestiis & volatilibus cœli; quia ad imaginem Dei factus, æternæ sapientiæ capax, lucis increatæ & veritatis incommutabilis sum naturaliter particeps.

Pro omni igitur quod sum, vivo, & sapio, gratias tibi perpetuas refero; optans & petens ut omnes simul creaturæ, quæ in cœlo sunt & in terra, nomen tuum

Gratias
age pri-
mo pro
beneficio
creatio-
nis;

Qua te
hominem
condidit,

560 SÓL I LOQUIUM
tuum laudent admirabile & su-
perexaltatum in secula.

Benedico te Pater & Domine
cœli & terræ, qui omnia creasti
ex nihilo, per unigenitum Fi-
lium tuum in Spiritu sancto.

Ex pura & libera voluntate,
non aliqua necessitate creasti o-
mnia, ut notam faceres filiis ho-
minum potentiam tuam; & mun-
dum hunc visibilem optime di-
sposuisti, per invisibilem sapien-
tiam tibi coæternam.

Et omnes
Creatu-
ras in u-
sum ho-
minis.

Benedicant te omnes creatu-
ræ tuæ, tibi in cunctis subjectæ,
& humano generi ad ministe-
rium conditæ. Nam te jubente,
cœlum pluvias congruis dat
temporibus, & terra fructus af-
fert plurimos,

Lucent sol & luna clare super
terram; stellæ gyrant noctibus
per ordinem. Fontes scatent,
fluunt rivi, natant in undis pisces
generis diversi.

Volant, cantant aves cœli;
saliunt in montibus capræ, hin-
nuli & cervi. Oves & jumenta ad
bona gaudent paſcua, currunt
per nemora diversa animalia.

Pra-

Psal. 144

P
omn
ctus
pera
lia n
8
exhi
nati
pre
utic
C
pus
sum
sing
ruin
cer
ti su
doc
lusc
dili
I
tun
cor
mir
tra
do,
nim
S
don

Prata virent, campi florent, & omnia ligna silvarum ramos fructusque producunt. Hæc sunt opera tua Deus, qui facis mirabilia magna solus.

8. Secundum beneficium mihi exhibitum est mysterium Incarnationis, opus Redemptionis, & pretium salutis nostræ ; fructus utique passionis tuæ & mortis.

O magnum pietatis opus, opus excellentissimæ charitatis, summæ humilitatis, & patientiæ singularis! Hoc homo non meruit, hoc Angelorum nullus facere potuit; hoc Prophetæ mirati sunt; hoc Apostoli viderunt & docuerunt ; hoc fideles omnes suscepserunt ; hoc maxime electi diligunt & recolunt.

Hoc beneficium bene cogitatum excitat desideria, inflamat corda, nutrit devotionem, illuminat mentem, purgat affectum; trahit ad cœlum, retrahit à mundo, ducit ad Christum, & unit animam Christo.

Superabundat donum istud dono priori : unus tamen, qui utrum-

2. Gratias

age pro mysterio Incarnationis; seu beneficio Redemptoris.

562 SOLILOQUUM
utrumque dedit & fecit , Iesu
Christus,Dominus Deus noster.
Nihil enim mihi nasci profuit in
mundo, nisi & redimi profuisset
dato sanguinis pretio,

Quod ex-
cellen-
tius est
priore.

Subvenit ergo mihi gratia, ex-
crevit divina misericordia, & fa-
cta est copiosa redemptio ; nam
vitiata natura, absque Creatoris
non potuit reparari auxilio.

O Pater misericordiarum, &
Deus totius consolationis , ut
damnatum servum redimeres, Fi-
lium tradidisti ? O mira circa
nos tuæ pietatis dignatio, quam
explicare non valet mens huma-
na, nec angelica ratio!

9. O dulcissime Jesu, princi-
pium nostræ salutis & finis ; tu
solus nosti , qui solus potuisti
conferre opem misericordie & dam-
natis.Nam in humillima & abje-
cta forma servi, apparere digna-
tus es hominibus, & pro morta-
libus vermiculis sententiam diræ
mortis, sola miserante charitate,
libentissime suscepisti.

O Jesu,fons bonitatis & pie-
tatis,lux lucis æternæ, & specu-
lum sine macula Dei maiestatis,

ac

accende cor meum meditatione
hujus ineffabilis beneficij, quod
mihi & toti mundo exhibere vo-
luisti.

Generale quidem hoc benefi-
cium, sicut & primum, omnibus
sufficiens ad salutem, sed non in
omnibus tamen efficiens fru-
ctum, propter multorum infide-
litatem & malitiam. Electis au-
tem omnibus salutare est & pro-
ficiuum, propter quos omnia crea-
ta sunt; & per te, Jesu Christe,
recreata.

O bone Jesu , quanta nobis
beneficia in humanitate tua
præstisti! Factus es frater noster
& caro nostra, ut Filii Dei com-
putaremur , & per te accessum
haberemus ad Patrem , cuius of-
fensam placare nemo dignus fuit
nisi tu, de quo ipse ait : *Hic est Matt. 3.
Filius meus dilectus, in quo mihi & 17.
bene complacui.*

Felix anima , quæ sacramenta
nostræ redēptionis studiose
recolit, affectuose diligit, digne
weneratur , & pro omnibus tibi
gratias agit, ac tuo consilio plus
quam suo sensui credit.

Nn

Nam

Sed non
in omnibus
effici-
cax;

Nec humana sapientia capienda, sed fide.

Nam hoc mysterium non est quisquam idoneus per se investigare, nec humana attingitur sapientia: sed fidei potius firmitate ac puri cordis intuitu desuper illustrato. Beatus, qui meretur accipere per gratiam, quod mundi sapientes non potuerunt cognoscere per naturam.

O Jesu Sapientia Patris, fac me intelligere in luce fidei hoc magnum & mirabile mysterium tuæ incarnationis. Quia in illo totius nostræ salutis latet dulcedo, abundat maxima charitas, & inscrutabilis sapientiæ tuæ plenitudo coruscat.

Proficiat servus tuus per augmenta virtutum, & bonarum studia actionum, ac magis magisque in hoc memoriali incarnationis arcano, cum sacræ passionis profundo instruatur, atque totus in tua intima pertrahatur.

Profunda admodum abyssus, & divinū quoddam pelagus tantæ charitatis, tantæq; dignationis exhibitio; quod transnatari non potest; in quo natant & renatant spirituales pisces, parvi & magni, quos intra rete fidei cepisti.

10. Maneat igitur in recordatione mea tanta charitas & dulcedo, tanta humilitas & mansuetudo; & in omni orationis sacrificio ac meditationis exercitio, occurrat & immisceatur aliquid de Incarnationis Passionisque mysterio, tanquam lucidissimum thus, & suavissimum balsamum in odorem suavitatis, Deo Patri offerendum.

Dicant nunc mecum, qui redēpti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici, canticum divinæ laudis ; & hymnum mentalis jubilationis , cum gratiarum actione persolvant. Et omnes Angeli stantes in circuitu throni, procident in facies suas , & adorant Agnum Dei , qui abstulit peccata mundi, dicentes:

Te decet laus, & honor, Domine. Benedictio & claritas, gratiarum actio & vox laudis, fortitudo & imperium, majestas & sapientia, tibi Domino Deo nostro Jesu Christo , in seculorum. Amen.

11. Tertium beneficium prioribus non inferius, est gratia iu-

N n 2

Vnde jugiter e jus
meminisse par est,

Et electos
omnes si-
mul ad
Dei laudē
provo-
ca-
re.

3. Gratias
age pro
iti-

beneficio Iustificationis. stificationis : qua me clementer ad conversionem & vitæ emendationem traxisti ; donans pœnitudinem peccatorum , spē veniæ , & propositum bene agendi , ac in perpetuum tibi serviendi .

Hoc clare considerans beatus Paulus , adhortatur discipulos suos , ne tanti beneficii sint ingrati ; sed ut memores cœlestis gratiæ , dignas supernæ vocatio- ni laudes studeant referre . Videte (inquit) vocationem vestram , fratres ; quia non multi sapientes , non multi potentes ; sed quæ infirma sunt mundi , elegit Deus .

Sed quantum id sit serio expeade; In me hæc considero , qui contemptibilis & inutilis huic mundo , tua sancta vocatione ereptus sum de ipsius naufragio ; & ad serviendum tibi , etiam tu o merui sociari collegio . At ne retro iterum abirem , voto me sponte constrinxi . Quod utique non meis meritis , sed tuæ deputo prouidentiæ .

De quo te magnifice laudo & benedico : quia dignatus es me vocare per gratiam , dans mihi voluntatem bonam , & abjiciens à me peccatorum sarcinam ,

Nam & suavi jugo tuo me subjecisti, emolliens mentem meam in junctione Spiritus tui, quæ mundus nescit, nec videt, nec sapit. Custodi hanc voluntatem, misericors Domine, insuper adauge dona gratiæ, quamdiu sum in hac visibili luce.

Sentio vocationem istam magnum esse beneficium, quod non omnibus datur, sed quibus paratum est à Patre, quia non est voluntis neque currentis, sed misericordis Dei, ut omne os loquens inania obstruatur, & totus homotibi subjectus sit, & non glorietur omnis caro in conspectu tuo, nec sibi quicquam deputet de propriis meritis vel operibus bonis.

Et magni,
ut par ast,
æ stima,

Rom. 9.

1. Cor. 1.

Nam si secundum justitiam mecum agere voluissem, jam deputatus essem cum iis, qui in inferno sunt. Sed percepit mihi pietas tua Domine, atque locum tribuisti indulgentiæ, ne similis fierem filio perditionis æternæ.

Magnas igitur tibi teneor laudes reddere, pro tam magnifico beneficio, & utinam dignis respondeam vocibus & moribus,

Nn 3

cum-

§ 68. SOLILOQUIUM
cunctis vitæ meæ temporibus.

Atque in
gratiarū
actionem
offer om.
ne obse-
quium
tuum;

Constans-
que pro-
positum
Deo fer-
viendi
perpe-
tuo;

Obsecro autem, ut pro gratia-
rum actione acceptes meum pau-
perculum obsequium, quo tibi
servire cupio, & ex charitate de-
beo, & ut debitum servitutis meæ
radicaliter procedat, ac finaliter
tendat ad tuum beueplacitum &
honorem, nec unquam cor meū
à tua dilectione avertatur, sed a-
nima mea & corpus meum pari-
ter vigeant & perseverent in san-
ctissimo servitio tuo, quandiu
spiritus est in visceribus meis, &
compos mei ipsius sum, & tui re-
cordari possum.

Nunquam cesset laus tua ex o-
re meo, & abundantia benefacto-
rum tuorum non recedat de cor-
de meo. Quod si servus tuus mul-
tis annis vixerit, dato etiā quod
centum & mille annis esset vi-
cturus, non erit propterea tepi-
dus, vel perterritus in humilitate
& subjectione tibi famulari, sed
ita devote & voluntarie tibi in
omnibus deserviam, sicut ea hora
& die, quando primum cor meū
à te admonitum est & confirma-
tum, ut te Dominum solum pura
& integra mente sequeretur.

Nec huic proposito obstat
aliqua infirmitas seu adversitas
intercurrens, sed sicut nunc sen-
tio, & te Deo meo audiente, pro-
pono; ita quoque quod semel e-
gressum est de labiis meis, te ad-
juvante cupio adimplere.

Sin vero per aliquam fragili-
tatem, vel quamlibet culpam hæc
voluntas fuerit confracta, (quia I. Par. 6.
non est homo super terram sic
justus, qui vivat, & non peccet)
adhuc non diffidam, nec te di-
mittam, sed mox incurvabo ge-
nua cordis mei, cum multa con-
tritione & lacrymis, offerendo
tibi tristem & fauicam conscien-
tiā meā, ad sanādūm eam me-
dicamento gratiæ tuæ, & ad alli-
gandum multo fortius proposi-
tū, quam antea fuerat constitutū.

Non me pœnitēbit boni ince-
pri, imo gratias agam; quia hoc
à te vel semel merui suscipere,
quod tibi confensi æternaliter
militare.

Potens es autem omnipotens
& misericors Domine, qui me de
nihilo creasti, quique hominis
infirmitatem & casum ab initio

Etiam
post lap-
sum re-
surgēdo;

Idque de
divina
pietate
speran-
do,

570 SOLILOQUIUM

prænosti , omnia commissa mea
mihi benignissime dimittere, ac
instaurare omissa, perdita resti-
tuere, livida curare, sordida mū-
dare, tenebrosa illuminare, tumi-
da inclinare, extincta reaccende-
re, confracta reædificare, negle-
cta recuperare, prava corrigere,
aspera complanare , curiosa re-
stringere, vaga colligere, inordi-
nata componere ; ac totum sta-
tumentis meæ in melius com-
mutare; ita ut jā nil desit de prio-
ri proposito, sed jam omnis oc-
casio mali cooperetur mihi in
melius, tibi humiliter prostrato.

Offer et-
iam to-
tius Ec-
clesiæ
laudes;

Hæc est mutatio dexteræ Ex-
celsi ; hæc est visitatio cœlestis,
hæc est multiplex collatio divi-
næ pietatis.

I2. Accipe etiam pro gratia-
rum actione , cuncta sanctæ Ec-
clesiæ devota servitia, cū unanimi
concentrū totius cœlestis curiæ.

Et omnes Sancti ab origine
mundi, qui per gratiam tuam il-
luminati sunt & vocati ; omnes
quoque fideles & Christiani, in
omni populo, & tribu , & lingua,
& natione, qui usque hodie sunt,
& ante nos fuerunt, & post nos

erunt, pariter celebrent & collaudent dulcissimum atque gloriissimum nomen tuum, quod est super omne nomen benedictum.

Dicant iterum & revocent cū ingenti gaudio laudes universas, tuo nomini digne dicendas, tot utique vicibus, quot cœlum stellas, quot mare pisces, quot gramina tellus, quotque biblia continent apices.

Et cùm istud totum fecerint, & pro me suppliciter dixerint, tunc adhuc confitebor tibi, quia necdum satisfactum est ineffabili laudi nominis tui, quod totis viribus cupio laudare & omnimodo superexaltare; quo usque ad illas perveniam curiales laudes, quas modò non possunt attingere nec prosequi mortalium hominum voces.

13. Vides nunc, anima mea, magnitudinem & pretiositatem beneficiorum Creatoris ac Redemptoris Domini Dei tui, cui ad regatianandum non sufficit omnis creatura, quam ipse in laudem & gloriam sui æterni benedicti nominis condidit, qui nul-

Nequē sit
tamen
debitē
satisfac-
tum puz-
ta.

372 SOLILOQUIUM
lius utique gloriæ eget ; sed sibi
soli ipse solus sufficit, sua gloria
est, ipse qui est.

Ecce præ multitudine benefi-
ciorum ejus , non potui cuncta
ante oculos tuos reducere, sed e-
legi ex grandi copia tria munera
pretiolæ, quemadmodum Magi
Domino oblaturi fecerunt , in
quibus placuit penè universa
concludere.

Matth. 2

Beneficia
Dei tri-
plicia,

Nam omne beneficium, si di-
ligenter advertis, aut est naturæ,
aut gratiæ, aut superexcellentia:
& quodcumque aliud est , satis
convenienter ad aliquod horum
trium habet referri. In Creatio-
ne habes beneficium naturæ ; in
Redemptione beneficium super-
excellentia; in Justificatione do-
num considera gratiæ.

Pro quibus omnibus & singu-
lis gloria tibi sit sancta Trinitas,
æqualis, una Deitas, & ante om-
nia secula, & nunc, & in perpe-
tuum. Amen.

Finis Soliloquii Anima.

THOMÆ

